

2020-11-09

Från engångs till flergångs – operationstextilier

- Användartest ny operationstextil som håller ny standard

Bakgrund

Projektet ” Upphandlingsdriven hållbarhet ur ett helhetsperspektiv” jobbar med hållbarhet i offentlig upphandling och har även som delmål att arbeta med att ta fram mätvariabler för mjuka värden i offentlig upphandling. Därför genomför projektet nu ett test vid Bollnäs sjukhus som bidrar till hållbarhet genom att undersöka hur personalen upplever flergångsoperationstextilier så att de eventuellt kan ersätta dagens engångsoperationstextilier. Inom Region Gävleborg pågår ett hållbarhetsarbete med att minska engångsmaterial och gå över till flergångsmaterial som har visat sig ge ett flertal miljövinster. Bollnäs sjukhus har tidigare använt engångskläder för operation eftersom dessa har hållit en hög hygienstandard. Nu finns det på marknaden en ny operationstextil som uppfyller den nya standarden håller minst lika bra hygienkvalitet som engångs. Utifrån det hållbarhetsarbete som pågår i Regionen så kommer engångsmaterial att fasas ut i så stor utsträckning som möjlighet.

Operationstextilier skall minska spridningen av bakteriebärande hudpartiklar i operationsrummet och förhindra infektioner hos patienterna.

En ny Svensk standard har tagits fram för operationstextilier som ställer högre hygieniska krav än tidigare. Enligt den tekniska specifikationen SIS-TS 39:2015 bör inte källstyrkan överstiga 1,5 CFU/s för att nå en mikrobiologisk renhet i operationsrummet. Region Gävleborg kommer att följa standarden beträffande operationstextilier. Den nya standarden tar endast hänsyn till hygienkrav men inte till operationstextiliernas upplevda komfort, dess funktion, bekvämlighet och hur varma/kalla de upplevs vara under ett arbetspass. Därför kommer projektet att genomföra en utvärdering av dessa mjuka värden på operation vid Bollnäs sjukhus.

Genomförande

Enhetschef, textilansvarig, leverantören och projektledarna hade ett antal planeringsmöten innan användartestet. Personalen på operation vid Bollnäs sjukhus har idag engångsblusar med mudd, och var tydliga med att de ville ha mudd även på testblusen av flergångsmaterial, då det går att få blusen både med och utan mudd. Det uppstod ett misstag i beställningen av testkläderna, så att blusarna som kom inte hade mudd nertill vilket var ett bestämt önskemål från början.

Dokumentnamn:

Dokument ID:

Giltigt t.o.m.:

Revisionsnr:

Utvärderingen genomfördes vid Bollnäs sjukhus 2-5 november (måndag till torsdag) 2020 av 17 personer på operationsavdelningen vid Bollnäs sjukhus, testgruppen utvald av enhetschef på operation. Personalen har tidigare använt operationskläder av engångsmaterial i ett flertal år, när Bollnäs sjukhus drevs av Aleris koncernen, varför personalen inte har någon erfarenhet av flergångs operationstextilier och därför ansågs som en bra grupp att testa på. Genomförandet skedde i samverkan med Berendsen som är leverantör för tvätt och textilförsörjningen i Region Gävleborg.

Sista dagen på testet (torsdag) fylldes ett bedömningsformulär i där de fick svara på frågor om hur de upplevde materialet och bedömde egenskaperna bekvämlighet, funktion och temperatur en skala, se bilaga 1.

Projektledarna fanns på plats i fikarummet första och sista dagen för att finnas tillgänglig för frågor men även för att observera, lyssna på vilka intryck de fått av kläderna.

Resultat

Totalt deltog 17 antal personer, de flesta var kvinnor.

Tabell 1. Fördelning av profession

Antal	Profession
0	Kirurg
1	Anestesi läkare
4	Anestesi sjuksköterska
9	Operationssköterska
3	Undersköterska
17	Totalt

Tabell 1 visar att det fanns en överrepresentation av undersköterskor och väldigt få läkare som deltog i användartestet.

Ytterligare utrustning som användes vid operationerna var en person hade använt engångshjälm, 5 personer hade använt engångs operationsrockar och 5 personer plastförkläden.

Frågan angående mudd eller inte utgick på grund av att blusarna som kom inte hade mudd och frågan blev då felställd. Men genom samtal med personalen och chef så framgick att de allra flesta vill ha mudd och fickor nertill på blusen.

Dokumentnamn:

Dokument ID:

Giltigt t.o.m.:

Revisionsnr:

Tabell 2. Materialets egenskaper samt helhetsbedömning

Egenskap	Skala	Medelvärde
Material	1= varmt 5= svalt	4,7
Mjukhet	1= styvt 5= mjukt	4,4
Svett absorption	1= otillräcklig 5= bra	3,3
Helhets- bedömning	1=Inte bra 5=mycket bekväm	2,3

Många svettades inte alls i kläderna utan frös, varför endast 8 personer bedömt svettabsorption. Om man ser på bedömningarna så tyckte de flesta att kläderna var mjuka men för kalla och de ville gärna haft mudd på blusen, vilket kan ha bidragit till de låga medelvärdena för helhetsintrycket. Det fanns en mindre grupp som tyckte att kläderna var ok till bra varför medelvärdet i detta fall kan vara missvisande.

Tabell 3. Resultat från upplevelsen av de olika egenskaperna, medelvärdet för respektive plagg

Egenskap	Skala	Hjälm	Blus	Byxa
Funktion	1=dålig 5=mycket bra	2,3	2,5	2,5
Bekvämlighet	1= mycket obehaglig 5= mycket bekväm	2,3	3,2	3,3

Tabell 3 visar relativt låga värden för funktion och bekvämlighet, vilket troligen berodde på att blusen inte hade någon mudd och fickor, att materialet upplevdes vara för svalt/kallt samt att det var svårt att hitta rätt passform/storlek på hjälmen.

Kommentarer

Kommentarerna visade att nästan samtliga deltagare ansåg att materialet var mjukt men väldigt kallt att arbeta i. Många hade kommenterat att de ville ha mudd och fickor nertill på blusen. Avsaknaden av detta innebar också att de hade saker i benfickorna som resulterade i att byxorna åkte/hasade ner. Flera kommenterade också att plaggen var olika stora i samma storlek. Några tyckte att hjälmen hade

Dokumentnamn:

Dokument ID:

Giltigt t.o.m.:

Revisionsnr:

dålig passform och därför använde de inte den heller. Det kan ha varit problem med att hitta rätt storlek, då alla plagg upplevdes vara stor för sina storlekar i jämförelse med de engångskläder de använder i vanliga fall och att det inte fanns tillgång till alla storlekar.

Resultat av observation och diskussion

I Bollnäs på operationsavdelningen, vill man gärna ha kvar engångsoperationskläderna, vilket kan ha påverkat resultatet.

Det var ett relativt högt deltagande i användartestet, trots att alla läkare utom en inte ville delta i användartestet. En del gillade materialet och en del tyckte inte alls om det. Någon var orolig för hur tvättmedlet skulle påverka deras hud, och om det skulle finnas kläder hela tiden eller om brist skulle uppkomma, vilket de såg som en av fördelarna med engång att alltid ha tillgång till operationskläder.

Diskussion

Saker som kan ha påverkat resultatet

Det var flest kvinnor som deltog i användartestet, vilket kan förklaras av att det arbetar fler kvinnor än män som sjuk- och undersköterskor. Det var mycket få läkare som deltog i testet. När vi frågade varför det var så, så kom en av anledningarna till oss att läkarna inte ville fylla i någon enkät, vilket vi får se som en lärdom.

Den knapphändiga informationen i form av ett infoblad påverkande antagligen utfallet. En bättre genomgång av projektledarna och leverantören var planerat men på grund av den pågående pandemin med reserestriktioner för personal från Berendsen och på grund av hög arbetsbelastning på operation så hamnade vi i det läge där projektledarna fick ta emot frågor i fikarummet, när personalen hade rast.

Eftersom det uttalades att personalen idag är nöjda med de engångskläder de använder så kan testet vara för kort för att ge ett mer rättvisande resultat när det gäller att få en tydligare uppfattning om hur flergångskläder upplevs över tid.

Det var en lite andel av ”ytterligare utrustning” som rapporterats och om man ser på bedömningarna och dess kommentarer så visade det att få (8st) hade använd hjälmen av olika anledningar. Men endast en deltagare har inrapporterat användningen av engångsmössan. Endast 5 deltagare rapporterade att de använde engångsförkläden. Frågan kan ha glömts bort, eller varit svårtolkad.

Personalen upplevde att kläderna var kalla, vilket kan ha med tidpunkt på året att göra, personalen påpekar att temperaturen och luftfuktigheten är högre på sommaren. Men vi saknar kunskap om hur flergångskläderna upplevs under varmare perioder.

Dokumentnamn:

Dokument ID:

Giltigt t.o.m.:

Revisionsnr:

Blusarna blev utan mudd och fickor vilket vi vet påverkade bedömningen av funktionen för blusen. Vilket man kan se på de kommentarer som getts. Anledningen till varför blusar med mudd föredras, diskuterades i fikarummet. Det känns ”bylsigt” att ha blusen instoppad i byxorna och personalen upplever att det är obekvämt. Att ha tillgång till fickor på blusen upplevs också som viktigt.

Personalen har haft engångskläder länge och vill ha kvar det i framtiden, vilket kan ha påverkat deras bedömning.

På grund av Coronapandemin, så hade inte leverantören möjlighet att delta, vilket kan ha påverkat användningen av plaggen hos personalen.

Personalen upplevde att plaggen hade olika mått i samma storlek, alternativt var en annan modell, se kommentarerna.

Hjälmen var det många som upplevde att de inte kunde ha varför den inte användes under arbetspassen och inte blev bedömd. Någon personal uttryckte att passformen var dålig och att de som har glasögon kände att hjälmen ”drog ner” glasögonskalmarna mot öronen, vilket gjorde att de smärtade i öronen.

Slutsats

Utvärderingen av de nya flergångskläderna visade att materialet upplevdes som mjukt men gav relativt låga värden för funktion och bekvämlighet, vilket troligen berodde på att blusen inte hade någon mudd och fickor, att materialet var för svalt/kallt och att det var svårt att hitta rätt passform/storlek på hjälmen.

Projektledare: Anette Jonsäll, Sigrid Pettersén

Dokumentnamn:

Dokument ID:

Giltigt t.o.m.:

Revisionsnr:

Bilaga 1

Kommentarer till respektive egenskap/fråga.

Egenskap	Kommentarer
Material varm/sval	Otroligt kallt material, speciellt vid axlarna. Känns kemisk, plast. Kall känsla. Kallt otrevligt material. Jättekallt tyg, fungerar ej om man passar på sal då man fryser jättemycket!! Man blir mycket frysen. Känns skönt. Har inte använt kläderna i fullmundering, men upplevt kläderna som kyliga men då haft kontorsjobb. Skönt under operationsrocken.
Material Styvt/mjukt	Känns skönt. OK.
Svett absorption	Aldrig varit svettig i dessa kläder. Blev kall. Har ej svettats då de var så kalla. Inte svettats alls, frusit. Svårt att säga, så svala att jag inte svettats. Ingen kommentar, har snarare frusit än svettats. Svårt att bedöma detta, har inte svettats i dem då de är väldigt svala. Inga problem
Hjälm - funktion	Söm som trycker, sitter för långt ner i ögonen. Ful. Dålig passform. Fanns ej i passande storlek, ej provat. Stor även i storlek S. Hård i sömnen, glider ner i ögonen. Började testa L sen M men båda var för stor, håret kom fram. Endast provat en gång, kan inte uttala mig. Inte provat den. Spelar ingen roll mot pappersmössan. Bra vid ortopedoperation, men blir onödigt varm vid vanlig operation.

Beskrivning

Dokumentnamn:

Dokument ID:

Giltigt t.o.m.:

Revisionsnr:

<p>Hjälm – bekvämlighet</p>	<p>Fanns ej i passande storlek, ej provat. Trycker med sömmen i pannan. Fick ont i huvudet av sömmen fram. Inte provat den. Bara man tar rätt storlek.</p>
<p>Blus – funktion</p>	<p>Bara en bröstficka. Saknar fickor. Saknar fickor. Kall inga fickor, ingen mudd, för liten bröstficka, kliade i nacken. Utan mudd inte bra. Inga fickor. Lyckades idag få en blus med mudd som har fickor fram, då fungerar den utmärkt. Ingen höjdare att ha blusen nedstoppad i byxorna, då dessutom byxorna är utan fickor, har man den utanpå finns inga fickor heller. Blusen blir ej bra utan fickor i det dagliga arbetet. Den med mudd fungerade bra. Skulle vilja haft fickor med den med mudd. Sidfickor önskas nedtill, de blir ju gömda bakom plastförklädet så inga problem hygieniskt.</p>
<p>Blus - bekvämlighet</p>	<p>Kall Pga för otrevligt material. Kall. Bekväm dock kall, väldigt stor i storleken. Bekväm men kall utan rock ovanpå, olika i storlek, en medium rymligare, den som hade en liten fäste för namnskylden, vilket var ett plus. Hade en mediumblus som inte hade det fäste som kändes mindre i storlek (el. lagom).</p>
<p>Byxa - funktion</p>	<p>Fickor för långt ned, för hög i midjan. Stora storlekar, passar ej alla. Väldigt stora i storleken. Olika storlekar eller sydda på olika sätt, olika stor från gren till midja. För få fickor. Mycket dåligt snöre som kommer gå sönder inom kort tid, mkt i fickorna för att byxorna kommer att ramla ner..</p>
<p>Byxa - bekvämlighet</p>	<p>Material kallt. Kall. För stora i S. Olika storlekar eller sydda på olika sätt, olika stor från gren till midja. Som blusen, kall utan rock utanpå.</p>

Beskrivning

Dokumentnamn:

Dokument ID:

Giltigt t.o.m.:

Revisionsnr:

Helhetsbedömning	<p>Alldeles för kallt material, dålig passform på mössan, stora i storlekarna.</p> <p>Fickor saknas.</p> <p>Jättekall känsla, frös i den.</p> <p>På dessa dagar har vi fått olika modeller, det har skilt sig i storlekarna trots samma storlek. Det är oron om det skulle bli dessa kläder. Engångskläder då vet man vad man får.</p>
------------------	--